

לקוטי תורה • פרשת שלח • מאמר 4

ביאור ע"פ ועתה יגדל הנ"ל

ביאור "ועתה יגדל נא כח אדני" (במדבר יד, יז)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/shelach/4](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/shelach/4)

1 ביאור ע"פ ועתה יגדל הנ"ל

ביאור על הפסוק "ועתה יגדל" שהוזכר לעיל.

2 הנה ענין בכל נפשך ובכל מאדך שהוא בחי' עומדים ומהלכים עומדים הוא בחי' התלבשות האורות

בכלים בכל עולם לפי השגתו בבריאה כך וביצירה כך כו' והיינו לפי שמקבל מבחינת מלי הממכ"ע

[הממלא כל עלמין]

והנה, עניינם של "בכל נפשך" ו"בכל מאדך" הוא בחינת "עומדים" ו"מהלכים". "עומדים" הם בחינת התלבשות האורות בכלים בכל עולם, לפי מידת השגתו: בעולם הבריאה כך ובעולם היצירה כך וכו'. זאת משום שהוא מקבל מבחינת מלכות של ממלא כל עלמין.

אבל בעוה"ז נקראים נש"י [נשמות ישראל] בבחי' מהלכים מפני שמאיר בו סוכ"ע שלמעלה מהתלבשות

בכלים והוא בחינת מאדך ומתחת זרועות עולם ולכך כל הברורים הם עתה דוקא היום לעשותם

אבל בעולם הזה נקראות נשמות ישראל בבחינת "מהלכים", מפני שמאיר בו סובב כל עלמין, שלמעלה מהתלבשות בכלים. זוהי בחינת "מאדך" ו"ומתחת זרועות עולם". לכן כל הברורים הם דוקא עכשיו, בבחינת "היום לעשותם".

כי לפי שיש התגלות סוכ"ע יכול להפך ממהות למהות כנ"ל ומטעם זה נקרא מהלכים להיות אתהפכא מחשוכא כו'

שכן מאחר שיש גילוי של סובב כל עלמין, אפשר להפוך ממהות למהות, כנזכר לעיל. משום כך נקראים "מהלכים", שכן אפשר להיות "אתהפכא מחשוכא" וכו'.

אבל בעולם העליון אי"א להיות היפוך ממהות למהות אלא כמו שהוא כן יקום כו' (ועמ"ש"ל [ועיין מה

שכתוב לעיל] כפי בחקתי בד"ה מבואר בע"ח [בעץ חיים])

אבל בעולם העליון אי אפשר להפוך ממהות למהות; אלא כפי שהוא, כך יקום וכו'. (וראו מה שנכתב לעיל בפרשת בחוקותי, בדיבור המתחיל "מבואר בעץ חיים").

והנה גילוי בחי' זו דסוכ"ע שמאיר בעוה"ז יהיה לע"ל [לעתיד לבוא] והוא בחי' מנוחה לחיי עולמים שהוא

מלי חיות עולמות שיתעלה להיות בבחינת מנוחה משא"כ עתה יש עליות וירידות שונות בין שבת ליום

טוב או יוה"כ [יום הכפורים] כו'.

והנה, גילוי בחינה זו של סובב כל עלמין, שמאיר בעולם הזה, יהיה לעתיד לבוא. זוהי בחינת "מנוחה לחיי עולמים": מלכות, שהיא חיות העולמות, תתרומם ותהיה בבחינת מנוחה. ואילו עכשיו יש עליות וירידות שונות, בין שבת ליום טוב או ליום הכיפורים וכו'.

3

והנה תורה ומצות המצות הם לכושים שהם בחינת מקיפים כי הנה אומרים אדון עוזנו צור משגבנו כו' והנה, [בעניין] תורה ומצות: המצות הן לכושים, שהן בחינת מקיפים. שהרי אנו אומרים: "אדון עוזנו, צור משגבנו" וכו';

שמלי דאצילות נעשה עתיק דבריא וביצירה כו' ונק' צור כמו הסלע שמכסה מן הגשמים כו' כלומר, מלכות דאצילות נעשית עתיק דבריא, וכן ביצירה וכו'; והיא נקראת "צור", כמו סלע המגן מפני הגשמים וכו'.

וכמו שבבי"ע נעשו ג' מקיפים ממלכות כך בבי"ע דאצילות שהן או"א [אבא ואימא] בריאה חג"ת [חסד גבורה תפארת] יצירה נה"י [נצח הוד יסוד] עשיה נעשים עליהם מקיפים מבחי' מלידא"ס שנק' מלי דא"ק [דאדם קדמון] שנעשים עתיק כו'

וכשם שבבריא, ביצירה ובעשיה נעשו שלושה מקיפים ממלכות, כך גם בבי"ע דאצילות — אבא ואמא הם בריאה, חסד, גבורה ותפארת הן יצירה, ונצח, הוד ויסוד הם עשיה — נעשים עליהם מקיפים מבחינת מלכות דאין סוף, הנקראת מלכות דאדם קדמון, ונעשים עתיק וכו';

שנעתק מן המדות הנקרא יומין ומרומם ומתנשא מהן והוא מלשון המעתיק הרים כו' והוא ע"פ מ"ש המתנשא מימות עולם מן המדות ולא מכל מדות

מפני שהוא נעתק מן המדות, הנקראות "ימים", ומרומם ומתנשא מעליהן. וזהו מלשון "המעתיק הרים" וכו'. והוא על פי מה שנאמר: "המתנשא מימות עולם" — מן המדות; ו"לאו מכל מדות" —

אלין כלל כנ"ל ונגד זה יש ג' בחינות במצות. יש מהם תלויים במחשבה כמו ואהבת כו' ויש בדבור כו'. אלו כלל, כנזכר לעיל. וכנגד זה יש שלוש בחינות במצות: יש מהן שתלויות במחשבה, כגון "ואהבת" וכו', ויש שתלויות בדיבור וכו'.

4

והנה אורייתא מחכמה נפקת מח"ס [מחכמה סתימאה] שהתורה נמשכת משערות דח"ס [דחכמה סתימאה] שמלובש בתוכה גבורה דעתיק והמצות נמשכות מגלגלתא דאריך שהוא כתר שבכתר שמלובש בה חסד דעתיק בחינת לבנונית כמ"ש ארחות הוי'

והנה, "התורה יוצאת מחכמה": מן החכמה הסתומה. שכן התורה נמשכת משערות החכמה הסתומה, שבתוכה מלובשת הגבורה של עתיק; ואילו המצות נמשכות מגלגלתא של אריך [אנפין], שהיא הכתר שבכתר, שבה מלובש החסד של עתיק, בחינת הלבנוניות, כמו שכתוב: "ארחות הוי"':

כמו האורח והשכיל שהוא מקום פנוי כמו"כ [כמו כן] הן פנויים משערות והן תליסר אורחין דמתפלגין לז"א

כמו דרך ושכיל, שהם מקום פנוי; כך גם הם פנויים משערות. אלה הם שלושה עשר השכילים המתפצלים לז"א,

וכמ"ש בזהר חד ארחא דמתפלג לתרי"ג פקודין דאורייתא כמ"ש כל ארחות הוי' חסד ואמת כו' משא"כ השערות המה בחי' צמצומים ע"י ה"ג [חמש גבורות] בחי' דינים.

וכמו שכתוב בזהר: "שכיל אחד שמתפצל לתרי"ג מצוות התורה", כמו שכתוב: "כל ארחות הוי' חסד ואמת" וכו'. לעומת זאת, השערות הן בחינת צמצומים כאמצעות חמש הגבורות, בחינת דינים.

5 והענין כי אנו רואים כל התורה פי' וביאור טעם המצות כמו מצות ציצית יש ע"ז בתשבע"פ [בתורה שבעל

פה] פרק

ההסבר הוא שאנו רואים שכל התורה היא פירוש וביאור של טעמי המצוות. למשל, על מצוות ציצית יש בתורה שבעל פה הפרק

התכלת ומצות ואזהרת שבת יש ע"ז מסכת שלימה והתורה שבאותה המצוה היא המגבלת ומצמצמת להיות המצוה בזו האופן דוקא ולא באופן אחר משא"כ המצוה עצמה

"התכלת", ועל מצוות שבת ואיסוריה יש מסכת שלמה. התורה שבכל מצוה היא שמגבילה ומצמצמת [אותה], כך שהמצוה תהיה דווקא באופן זה ולא באופן אחר; ואילו המצוה עצמה,

כמו שמפורשת בתורה אין בה הוכחה שתהיה כך דוקא וכמו כן בחי' גלגלתא תר"ך עמודי אור המשכות אלהות להאיר במצות תפילין עד"מ ודמיון

כפי שהיא מפורשת בתורה, אין בה הוכחה שהיא חייבת להיות דווקא כך. וכך גם בחינת גלגלתא, תר"ך עמודי אור, היא המשכות של אלקות להאיר במצוות תפילין, למשל, וכיוצא בזה;

והוא הרצון פשוט בלי טעם ואח"כ בח"ס [בחכמה סתימאה] מוחא בחי' החכמה של המצות וע"י אותה החכמה נתצמצם הרצון שבהמצוה שיהיה כך דוקא כו'

וזוהי הבחינה של רצון פשוט, ללא טעם. לאחר מכן, בחכמה סתימאה, המוחא, נמצאת בחינת חכמת המצוות; ובאמצעות חכמה זו הרצון שבמצוה מצטמצם, כך שהיא תהיה דווקא באופן זה וכו'.

ולכן התורה יכולים כל האנשים להשיגה אלא שיש בזה כמה מדרגות וכמו ערך השגת רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי] להשגתנו

לכן כל האנשים יכולים להשיג את התורה, אלא שיש בכך כמה דרגות, כמו היחס בין השגתו של רבי שמעון בר יוחאי להשגתנו.

אך יהיה איך שיהיה יכולים הם להשיג זהו לפי ששרשה ממוחא שהיא חכמה אבל המצות א"א להשיג כלל והם חוקים:

אך כך או כך, הם יכולים להשיג אותה, משום ששרשה במוחא, שהיא חכמה. אבל את המצוות אי אפשר להשיג כלל, והן חוקים.

6 והנה מה ביקש משה ועתה יגדל נא כו' כאשר דברת לאמר ארץ אפים כו' כי

והנה, מה ביקש משה? "ועתה יגדל נא" וכו', "כאשר דברת לאמר: ארץ אפים" וכו'; כי

הנה כתיב וינחהו בג"ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה כו' להמשיך גילוי אלקות בג"ע [בגן עדן] להיות מושג לנבראים יושבים ונהנין כו' והמשכה זו היא ע"י התורה שנקראת עוז

הנה כתוב: "ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה" וכו' — כדי להמשיך גילוי אלקות בגן עדן, שיהיה מושג לנבראים, "יושבים ונהנין" וכו'. והמשכה זו היא על ידי התורה, שנקראת "עוז".

(ע' [עיינן] בפי' יתרו ע"פ בחדש השלישי ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] ע"פ חגרה בעוז וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות]) פ' אמור דצ"ג ב' בפי' (ועוזו) כי שרשה מח"ס [מחכמה סתימאה] כו' שממנה נמשכים המדות ועי"ז מתגלה בג"ע [בגן עדן] כי

(ראו בפרשת יתרו, על הפסוק "בחדש השלישי", ובאגרת הקודש על הפסוק "חגרה בעוז"; וראו ברמ"ז, פרשת אמור, דף צ"ג ע"ב, בביאור "ועוזו"), שכן שורשה מחכמה סתימאה וכו', שממנה נמשכות המדות, ועל ידי כך מתגלה בגן עדן. כי

הנה כמו שמלכות דאצילות נעשה עתיק לבריאה שמבחינת דבור עד"מ נעשה מחשבה וכמ"ש וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר כו'

הנה, כשם שמלכות דאצילות נעשית עתיק לבריאה, כך, על דרך משל, מדרגת הדיבור נעשית מחשבה; וכמו שכתוב: "וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר" וכו',

שנעשה בחינת העלם שנקרא עתיק ויש עתיק בבריאה כנודע מכוונת ב"ש [ברוך שאמר] שהוא לפני ש"ע

[שמונה עשרה] ואעפ"כ [ואף על פי כן] הוא יג"מ [י"ג מדות] הרחמים

כלומר, נעשית בחינת העלם הנקראת עתיק; ויש עתיק בבריאה, כידוע מכוונת "ברוך שאמר", שלפני שמונה עשרה, ואף על פי כן הוא י"ג מדות הרחמים,

והוא דבי"ע ואחר ש"ע [שמונה עשרה] ויעבור ה' הוא יג"מ [י"ג מדות] הרחמים דאצילות ומבחי יג"מ [י"ג מדות]

הרחמים אלו דבי"ע נמשך בג"ע [בגן עדן] והיינו ע"י התורה שנעשה מבחי דבור לאמירה כו'.

והוא דבי"ע; ולאחר שמונה עשרה, "יעבור ה'" הוא י"ג מדות הרחמים דאצילות. ומבחינת י"ג מדות הרחמים האלה דבי"ע נמשך גילוי אלקות בגן עדן; וזהו על ידי התורה, שעל ידה נעשית בחינת דיבור לאמירה וכו'.

7 וכך ביקש משה ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת כו' שכמו שע"י התורה נעשה דברת לאמר כך ע"י המצות יגדל נא כח אדני.

ולכן ביקש משה: "ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת" וכו' — כלומר, כשם שעל ידי התורה נעשה "דברת לאמר", כך על ידי המצוות "יגדל נא כח אדני".

דהנה המצות נמשכים מאדני דינא דמלכותא דינא ושרשן בגלגלתא וכמו הזורק אבן שמתגלה כחו להגביה האבן כך ביקש משה שיתגלה כח אדני שהוא בכתר דא"א

שהרי המצוות נמשכות מאדני, "דינא דמלכותא דינא", ושרשן בגלגלתא. וכמו מי שזורק אבן, שכוחו להגביה את האבן מתגלה, כך ביקש משה שיתגלה כוחו של אדני, שהוא בכתר דא"א.

כי במצות יש ב' בחי' הא' המצוה עצמה לפי שע"י יומשך ונעשה יחוד למעלה על ידי אתרוג ושופר ואין זה עבודה שהרי יש לה טעם והרי זה דוגמת רפואה וסגולה כו'.

כי במצוות יש שתי בחינות. הראשונה היא המצוה עצמה: שעל ידה נמשכת ונעשית למעלה יחוד, באמצעות האתרוג והשופר. ואין זו עבודה, שהרי יש לה טעם, והרי היא כמו תרופה וסגולה וכו'.

8 ואמנם בחי' ב' נק' מצות המלך בלי טעם גם אלו לא היה נעשה היחוד ועכ"ז [ועם כל זה] כמו אלו נצטוו לחטוב עצים עד"מ

אולם הבחינה השנייה נקראת "מצוות המלך", בלי טעם: גם אילו לא היה נוצר הייחוד, בכל זאת היה הדבר דומה למי שנצטוו לחטוב עצים, למשל.

וזהו נקי מצות המלך שאין לבקש שום טעם כלל רק קבלת עול כי מאחר שמצד עצם מרומם הוא לבדו כו'

וזה נקרא "מצוות המלך": אין לבקש שום טעם, אלא לקבל את העול. שהרי מצד עצמותו הוא לבדו מרומם וכו',

והוא בחי' גולגלתא דחפיה על מוחא ועיקר צד סיבת חיבורו לנבראים הוא מצד היותו מלך כמ"ש המלך המרומם כו'

וזהו בחינת גולגלתא, המכסה על המוחא; והגורם העיקרי לקשר שלו עם הנבראים הוא היותו מלך, ככתוב: "המלך המרומם" וכו';

וא"כ ממילא מובן שא"א להמשיכו זולת ע"י קבלת עמ"ש כנ"ל ועי"ז דוקא נמשך ונעשה ג"כ היחוד למעלה.

אם כן, מובן מאליו שאי אפשר להמשיך אותו אלא באמצעות קבלת עול מלכות שמים, כנזכר לעיל; ודווקא על ידי כך נמשך ונוצר גם היחוד למעלה.

9 וזהו מה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] מצות צריכות כוונה דהיינו קבלת עול מצוה שמצות מלך

היא וזהו ענין כח אדני שיש ב' בחי' אדני וכח אד' הא' הוא

וזהו מה שאמרו חז"ל: "מצוות צריכות כוונה", כלומר, קבלת עול המצווה — עשייתה מפני שהיא ציוויו של המלך. וזהו ענין כוח אדני: יש שתי בחינות, אדני ו"כוח אדני". הראשונה היא

מלכות דאצילות והב' מלכות דא"ס כמ"ש בזהר ע"פ אם עונות תשמר יה אד' מי יעמוד שזה פלא מאחר שהעונות מגיעים ב"ה או"א [אבא ואימא] איך אד' מועיל שהוא למטה הרבה במדרגה.

מלכות דאצילות, והשנייה היא מלכות דאין סוף, ככתוב בזהר על הפסוק "אם עוונות תשמר י"ה, אדני", מי יעמוד? והרי הדבר תמוה, שהרי העוונות מגיעים עד י"ה, אבא ואמא, כיצד יכול אדני לעזור, בהיותו נמוך ממנו בהרבה במדרגה?

אך באמת אדני זה הוא מלכות דח"ס [דחכמה סתימאה] ונקי אד' מי שלמעלה מאצילות ונעלם הוא וזהו

אלא שבאמת, אדני זה הוא מלכות דחכמה סתימאה, והוא נקרא "אדני מ"י" — הוא למעלה מאצילות ונסתר. וזהו

כי עמך הסליחה למען תורא עשרה עומקים הידועים וביקש שיגדל המשכות כח אדני מל' דח"ס [דחכמה
סתימאה] באד' דאצילות

"כי עמך הסליחה למען תורא": עשרת העומקים הידועים. והוא ביקש שיתרבו ההמשכות של כוח אדני, מלכות
דחכמה סתימאה, בתוך אדני דאצילות.

(וע' בזהר בלק קפ"ה ב' בענין אד' מי יעמוד ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם דפ"י דבחי' אד' הוא בדיקנא
דא"א כו' ולפמשי"כ [ולפי מה שכתוב] שהוא בחי' מל' דח"ס [דחכמה סתימאה])

(ועיינו בזהר, בלק, קפ"ה ע"ב, בענין "אדני" מי יעמוד, וברמ"ז שם, שמפרש שבחינת אדני"י היא בזקן דאריך
אנפין וכו'; ולפי מה שכתוב כאן, שהיא בחינת מלכות דחכמה סתימאה:

והנה מל' דח"ס [דחכמה סתימאה] הוא בחי' אור מקיף דתיקון הראשון ד"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] כמ"ש בע"ח
[בעץ חיים] שער א"א פ"ב והיא מקבלת מפאת הראש שהוא מל' דגלגלתא כמשי"ש [כמה שכתוב שם] פ"ג
וזהו בחי' מן המצר קראתי כו'

והנה מלכות דחכמה סתימאה היא בחינת אור מקיף של התיקון הראשון מ"ג תיקוני דיקנא, כמבואר בעץ חיים,
שער אריך אנפין, פרק י"ב; והיא מקבלת מצד הראש, שהוא מלכות דגלגלתא, כמבואר שם בפרק י"ג. וזהו בחינת
"מן המצר קראתי" וכו'.

ולכן א"ש [אתי שפיר] שבחי' זו נמשך דוקא ע"י קבלת עול וכמ"ש במ"א בביאור ע"פ וכל העם רואים כו'.
והנה בפ"י מי יעמוד פ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם בינה דעתיק ועמ"ש עוד הרמ"ז [הרב משה זכות] בזה בפ'
ויקרא)

ולכן מובן היטב שבחינה זו נמשכת דווקא על ידי קבלת עול, וכמבואר במקום אחר בביאור על הפסוק "וכל העם
רואים" וכו'. והנה, בפירוש "מי יעמוד", הרמ"ז שם מפרש שהכוונה לבינה דעתיק; ועיינו עוד כמה שכתב הרמ"ז על
כך בפרשת ויקרא)

(בדף ט"ו ע"ב) וע' בזהר גדול (ח"א [חלק א'] מ"ב א') ואפשר זהו ענין כח אד' ההוא וע' במק"מ [במקדש מלך] ר"פ
צו דכ"ו ע"ב בענין בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד],

(בדף ט"ו ע"ב). ועיינו בזהר גדול (חלק א', מ"ב ע"א); ואפשר שזהו ענין "כוח אדני"י ההוא. ועיינו במקדש מלך,
ריש פרשת צו, דף כ"ו ע"ב, בענין "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד",

אמנם לפמשי"כ [לפי מה שכתוב] אדי מי היינו בחי' א' והוא הנק' כח אדי, וע' עוד בפ"י כח אדי בזהר ח"ג [חלק

ג']

אולם, לפי מה שנכתב [כאן], "אדי" ו"מי" הם בחינה אחת, והיא הנקראת "כוח אדי". ועיינו עוד בפירוש "כוח אדי" בזהר, חלק ג'.

(דקס"א ב' ודף ר"כ ע"א ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם ובזהר שם דרמ"ה א' ודרצ"ה ב' וע"ש דק"מ סע"א

[סוף עמוד א])

(עמוד 161ב, ועמוד 220א, והרמ"ז שם; ובזהר שם, עמוד 245א ועמוד 295ב; ועיינו שם, בסוף עמוד 140א).

וע' בזהר ח"א [חלק א'] (קס"ח ב') שיעקב נתן לדוד כ"ח שנים וזהו ג"כ המשכת בחי' כח אדי

ועיינו בזהר, חלק א' (168ב), שיעקב נתן לדוד כ"ח שנים; וגם זהו המשכת בחינת "כוח אדי".

וזהו ג"כ ענין ברוך כבוד הוי"ה ממקומו כבוד הוא בחי' מל' ושיתברך ממקומו ושרשו היינו בחי' יגדל

נא כח אדי וכו' וזהו ענין עושי דברו וכמ"ש במ"א:

וזהו גם ענין "ברוך כבוד הוי"ה ממקומו": "כבוד" הוא בחינת מלכות, והכוונה היא שתתברך ממקומה ומשורשה, כלומר מבחינת "יגדל נא כוח אדי" וכו'. וזהו ענין "עושי דברו", כמו שכתוב במקום אחר.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/shelach/4

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק